

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет/інститут філології

Кафедра слов'янських мов

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Теорія перекладу як міжкультурна комунікація**

Освітня програма Чеська мова і література
Перший бакалаврський рівень

Спеціальність 035 Філологія
035.038 Слов'янські мови та літератури (переклад
включно), перша - чеська
Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “27” серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теорія перекладу як міжкультурна комунікація
Викладач	старший викладач, Дерев'яно Віра Ігорівна
Контактний телефон викладача	(0342) 59-60-63
E-mail викладача	vira.derevianko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очна
Обсяг дисципліни	90 годин/3 кредити ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Консультації проводяться згідно узгодженого графіка на навчальний семестр. Також консультації можливі в день проведення лекцій чи практичних занять. Консультації можуть проводитися через онлайн ресурси за попередньою домовленістю.
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «Теорія перекладу як міжкультурна комунікація» складається з теоретичного та практичного курсу, в основу яких покладено ознайомлення студентів з теорією та практикою перекладу як напрямку прикладної лінгвістики та вияву міжкультурної комунікації; формування у студентів професійної перекладацької компетенції, підготовка їх до міжкультурної комунікації і професійної діяльності в сучасних умовах.</p> <p>Зміст спецкурсу включає ознайомлення з основними фактами про прийняті в національних спільнотах мовні стереотипи і норми поведінки, спілкування, певні «культурні сценарії» різних дій, усталені моделі сприйняття та оцінювання предметів і явищ, соціально унормовані звички, традиції, ритуали, дозволи, заборони тощо. Вивчення цього курсу поглиблює філологічну підготовку майбутніх фахівців, сприяє: застосовуванню фонових знань при перекладі реалій, власні назви; якісному перекладу текстів міжкультурного спрямування в межах програми дисципліни, застосовуючи теоретичні знання з теорії перекладу як міжкультурної комунікації; самостійному користуванню науковою, довідковою, навчально-методичною літературою; розумінню студентами варіантів та діалектів чеської мови.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Курс має на меті ознайомити майбутніх філологів-богемістів з:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) теорією та практикою перекладу як напрямку прикладної лінгвістики та вияву міжкультурної комунікації; 2) основними положеннями теорії міжкультурного перекладу; 3) сучасними підходами до теорії перекладу з точки зору міжкультурної комунікації; 4) міжкультурними паралелями та конкретними прикладами перекладу автентичних текстів із різних галузей знань; <p>сформуванню у студентів-богемістів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) професійну перекладацьку компетенцію, підготувати їх до міжкультурної комунікації і професійної діяльності в сучасних умовах. 2) навички та уміння письмового та усного перекладу з чеської мови на українську та з української на чеську; 3) обізнаність із роллю перекладу в процесі комунікації між чеською і українською мовами, а також між чеською і українською культурами; <p>Завданням цієї дисципліни є підготовка висококваліфікованого філолога-богеміста, який здатний розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, а саме в діяльності, пов'язаній з аналізом, творенням і оцінюванням письмових та усних текстів різних жанрів і стилів, організацією успішної чесько-української і українсько-чеської комунікації.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Загальні компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> -здатність здійснювати пошук, опрацьовувати та аналізувати інформацію з різних джерел; -здатність спілкуватися іноземною мовою у різних соціальних ситуаціях; 	

-здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями, засвоювати комплекс знань, умінь і ставлень, необхідний для особистісної реалізації, розвитку, соціальної інтеграції та працевлаштування;

-користуватись науковою, довідковою, навчально-методичною літературою;

фахові компетентності:

- студент повинен бути ознайомлений з основними теоріями та концепціями про співвідношення мови та культури, взаємозв'язок мови та культури;

-володіти понятійним апаратом основ перекладу та міжкультурної комунікації чеською мовою;

-розуміти іншомовні мовні реалії, пов'язані з географічними поняттями, особливостями національної культури, суспільно-політичного життя, державного устрою, економіки, традицій та звичаїв країни;

- знати і розуміти мовні характеристики та національно-культурну специфіку лексичного, семантичного, граматичного та прагматичного аспектів усної/письмової мови, підготовленої/непідготовленої, офіційної/неофіційної мови;

- сприймати і правильно інтерпретувати міжкультурні особливості інформації на чеській мові з друкованих, аудіовізуальних та електронних ресурсів у сфері соціально-культурного, суспільно-політичного та професійного спілкування;

-здійснювати професійну діяльність у галузі перекладу і міжкультурної комунікації.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / <u>практичні</u> / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
VIII	035 Філологія 035.038 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша - чеська	4	Вибірковий

Тематика курсу (лекції)

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінок	Термін виконання
Тема 1. Переклад та міжкультурна комунікація: подібності та відмінності: 1) багатогранність перекладацького процесу; 2) міжкультурна комунікація; 3) міжкультурна компетентність перекладача.	лекція	1-15	лекція - 2 год. опрацювати відповідні наукові джерела		згідно з розкладом протягом навчального семестру
Тема 2. Природа перекладу: 1) теорія еквівалентності; 2) формальні та семантичні еквіваленти; 3) план вираження та	лекція	1-15	лекція - 2 год. опрацювати відповідні наукові джерела		згідно з розкладом протягом навчального семестру

план змісту у перекладі; 4) теорія перекладацьких трансформацій; 5) види перекладацьких трансформацій.					
Тема 3. Складові лінгвоетнічного бар'єра. Лакуни. Типологія лакун.	лекція	1-15	лекція - 2 год. опрацювати відповідні наукові джерела		згідно з розкладом протягом навчального семестру
Тема 4. Вияви лінгвістичної міжмовної інтерференції, її типи: застосування «чужого» мовного матеріалу в контексті використовуваної мови	практичне заняття	1-15	практичне заняття – 2 год. виконання перекладу та його аналіз відповідно до теми	5 балів	згідно з розкладом протягом навчального семестру
Тема 5. Переклад та створення одиниць із мовного матеріалу однієї мовної системи за зразком одиниць іншої. копіювання моделей однієї системи за допомогою засобів іншої.	практичне заняття	1-15	практичне заняття – 2 год. виконання перекладу та його аналіз відповідно до теми	5 балів	згідно з розкладом протягом навчального семестру
Тема 6. Ступінь прояву міжмовної чесько-української інтерференції: суб'єктивні та об'єктивні причини: ступінь генетичної схожості мов, індивідуальні системно-структурні властивості, які визначають специфіку мови.	лекція	1-15	лекція - 2 год. опрацювати відповідні наукові джерела практичне заняття – 2 год. виконання перекладу та його аналіз відповідно до теми		згідно з розкладом протягом навчального семестру
Тема 7. Поняття про можливі перекладацькі помилки. Інтерференція на лексикосемантичному рівні. Інтерференція на словотвірному рівні; переклад фразеології, складених назв і термінів.	практичне заняття	1-15	практичне заняття – 2 год. виконання перекладу та його аналіз відповідно до теми	5 балів	згідно з розкладом протягом навчального семестру
Тема 8. Інтерференція на морфологічному рівні та на синтаксичному рівні. Проблеми перекладу абrevіатур;	практичне заняття	1-15	практичне заняття – 2 год. виконання перекладу та його аналіз відповідно до теми	5 балів	згідно з розкладом протягом навчального семестру
Тема 9. Мовні реалії: 1) поняття мовних реалій; їхня типологія.	лекція / практичне заняття	1-15	лекція - 2 год. опрацювати відповідні наукові	5 балів	згідно з розкладом протягом

2) історичні передумови виникнення реалій; 3) особливості їх перекладу; 4) Етнографічні та міфологічні реалії 5) Реалії державно-адміністративного устрою суспільного життя 5) Символи			джерела практичне заняття – 2 год. виконання перекладу слів-реалій.		навчального семестру
Тема 10. Контекстуально обумовлене значення: 1) підступність контексту в процесі перекладу; 2) контекстуально обумовлені слова і проблеми їх перекладу; 3)контекстуально не обумовленні слова і проблеми їх перекладу	лекція / практичне заняття	1-15	лекція - 2 год. опрацювати відповідні наукові джерела практичне заняття – 2 год. виконання перекладу та його аналіз відповідно до теми	5 балів	згідно з розкладом протягом навчального семестру
Тема 11. Подолання лінгвоетнічного бар'єра. Переклад власних назв. Транскрипція офіційних українських антропонімів чеською мовою.	практичне заняття	1-15	практичне заняття – 2 год. виконання перекладу та його аналіз відповідно до теми	5 балів	згідно з розкладом протягом навчального семестру
Тема 12. Фальшиві друзі перекладача: 1) інтерпретація слів у різних мовах; 2) можливі помилки під час перекладу; 3) Міжмовна омонімія та паронімія.	практичне заняття	1-15	практичне заняття – 2 год. виконання перекладу та його аналіз відповідно до теми	5 балів	згідно з розкладом протягом навчального семестру
Тема 13. Підсумкове заняття	практичне заняття	1-15, лекційний матеріал	виконання перекладу та його аналіз відповідно до теми	10 балів	згідно з розкладом протягом навчального семестру
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною і ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи (див. Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»). Загальні 100 балів включають: 40 балів – підсумок роботи студента під час практичних занять, 10 балів – самостійна робота, 10 балів – колоквиум, 40 балів підсумкова контрольна робота.				
Вимоги до письмової роботи	Передбачене одне письмове підсумкове тестування (максимум 40 балів) та виконання одного самостійного дослідницького завдання (максимум 10 балів).				
Практичні заняття	Оцінюється відвідуваність усіх 9 практичних занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 40 балів				

	розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 8. Останнє 9 заняття присвячене підсумковому тесту.
Умови допуску до підсумкового контролю	<ul style="list-style-type: none"> - відвідування лекцій, відпрацювання усіх лекцій, на яких студент був відсутній; - задача колоквіуму на основі лекційного матеріалу; - активна робота під час практичних занять - виконання завдань самостійної роботи; - написання підсумкової контрольної роботи.
7. Політика курсу	
<p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1 і Положення 2.</p> <p>Згідно зі статтею 58 Закону України «Про вищу освіту», науково-педагогічні працівники ЗВО зобов'язані: забезпечувати викладання на високому науково-теоретичному і методичному рівні; дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність осіб, які навчаються у ЗВО, дотримуватися в освітньому процесі академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами вищої освіти; розвивати в осіб, які навчаються у ЗВО, самостійність, ініціативу, творчі здібності; дотримуватися законів України, статуту та Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагіату-у-ДВНЗ-Прикарпатський-національний-університет-імені-Василя-Стефаника.pdf)</p>	
8. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Білоус О.М. Науково-технічний переклад. Курс лекцій та практичних. Навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень. Кіровоград, РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. – 100 с. [Електронний ресурс]. доступу: https://www.cuspu.edu.ua/images/downloadfiles/inmov/posibniki/ Науково_технічний_переклад_Курс_лекцій_та_практичних_.pdf 2. Болдуреску Л. П., Краснова О. Г. Переклад – міст між мовними світами : темат. бібліогр. покажч. Миколаїв, Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. – 104 с. 3. Іваніна, Т. В. Навчальний посібник для студентів четвертого курсу всіх форм навчання спеціальності «Мова та література». [Текст]: навчальний посібник. 4. Мірам Г. Є. Основи перекладу: курс лекцій. Київ, 2003. 240 с. 5. Радчук В. Д. Що таке інтерпретація? Київ, 1997. 207 с. 6. Калинина В. Д. Теория и практика перевода : курс лекцій. Москва, 2008. 179 с. 7. Корунець І. В. Теорія та практика перекладу. Вінниця, 2003. 448с. 8. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту. Вінниця, 2004. 261с. 9. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад. Львів ,1989. 216с. 10. Кияк Т. Р. Перекладознавство (німецько-український напрям) : підручник для студентів вищ. навч. закл. Чернівці : ВД «Букрек», 2014. – 640 с. 11. Кияк Т. Р. Форма і зміст мовного знака . <i>Вісник ХНУ</i>. 2004. No 635. С. 75–78. 12. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу : Навчальний посібник. 2002. 280 с 13. Jiří Levý. Umění překladu. Heirs, 2012.– 371 с. [Електронний ресурс] https://is.muni.cz/el/1421/jaro2010/FJIB971/um/Jiri_Levy_Umeni_prekladu.pdf 14. Marie Csiriková, Vlasta Klausova. Odborný překlad v praxi. Plzen, 2006.– 157 s. 15. Milena Houžvičková, Jana Hoffmannova. Čeština pro překladatele. Zaklady teorie, interpretace textů, praktická cvičení. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 2013 	

Викладач: старший викладач Дерев'янка Віра Ігорівна